

# PDW: Powieść kryminalna - opis przedmiotu

| Informacje ogólne   |                                             |
|---------------------|---------------------------------------------|
| Nazwa przedmiotu    | PDW: Powieść kryminalna                     |
| Kod przedmiotu      | 09.2--DiksD-Pdw:PK-S20                      |
| Wydział             | <a href="#">Wydział Humanistyczny</a>       |
| Kierunek            | Literatura popularna i kreacje światów gier |
| Profil              | ogólnoakademicki                            |
| Rodzaj studiów      | pierwszego stopnia z tyt. licencjata        |
| Semestr rozpoczęcia | semestr zimowy 2022/2023                    |

| Informacje o przedmiocie        |                                                                                                           |
|---------------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Semestr                         | 6                                                                                                         |
| Liczba punktów ECTS do zdobycia | 2                                                                                                         |
| Typ przedmiotu                  | obieralny                                                                                                 |
| Język nauczania                 | polski                                                                                                    |
| Sylabus opracował               | <ul style="list-style-type: none"><li>dr Aneta Narolska</li><li>prof. dr hab. Marta Ruszczyńska</li></ul> |

| Formy zajęć |                                         |                                        |                                            |                                           |                     |
|-------------|-----------------------------------------|----------------------------------------|--------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------|
| Forma zajęć | Liczba godzin w semestrze (stacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (stacjonarne) | Liczba godzin w semestrze (niestacjonarne) | Liczba godzin w tygodniu (niestacjonarne) | Forma zaliczenia    |
| Ćwiczenia   | 30                                      | 2                                      | -                                          | -                                         | Zaliczenie na ocenę |

## Cel przedmiotu

Celem przedmiotu jest uzupełnienie i poszerzenie wiedzy z zakresu literatury XIX i XX wieku o powieść kryminalną; zapoznanie studentów z jej cechami, odmianami gatunkowymi; wskazanie kierunków rozwoju oraz pogłębienie umiejętności analityczno-interpretacyjnych uczestników kursu.

## Wymagania wstępne

Podstawowa wiedza z zakresu literaturoznawstwa i kultury popularnej umożliwiająca interpretację tej odmiany powieści.

## Zakres tematyczny

Przedmiot obejmuje wybrane powieści kryminalne XIX i XX wieku. Omówione zostaną początki gatunku, kierunki jego rozwoju oraz cechy strukturalne. Na wybranych przykładach ukazana zostanie estetyka polskiej powieści kryminalnej oraz jej związki z literaturą europejską.

1. Początki i tradycje powieści kryminalnej.
2. Pitaval i jego znaczenie.
3. Autorzy polskiej dziewiętnastowiecznej powieści kryminalnej.
4. Tradycja szlachecka - kryminał dworski.
5. W. Przyborski, czyli kryminał w cieniu historii.
6. H. Nagel i kryminał miejski.
7. Polski kryminał przełomu XIX i XX wieku.
8. Kryminał klasyczny "złotej ery".
9. Amerykański "czarny kryminał".
10. Polska powieść kryminalna w dwudziestolecie międzywojennym.
11. Powieść milicyjna w dobie PRL-u.
12. Przypadek Joanny Chmielewskiej i Joe Alexa.
13. Polski kryminał po roku 1989.
14. Kryminał szwedzki.
15. Zaliczenie przedmiotu.

## Metody kształcenia

Dyskusja, rozmowa nauczająca, klasyczna metoda problemowa.

## Efekty uczenia się i metody weryfikacji osiągnięcia efektów uczenia się

| Opis efektu                                                                                | Symbolik efektów                                                           | Metody weryfikacji                                                                                            | Forma zajęć                                                 |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------------------------------------------------|
| Student posiada uporządkowaną wiedzę na temat rozwoju powieści kryminalnej XIX i XX wieku. | <ul style="list-style-type: none"><li>• <a href="#">KKG1_W06</a></li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• aktywność w trakcie zajęć</li><li>• dyskusja</li><li>• test</li></ul> | <ul style="list-style-type: none"><li>• Ćwiczenia</li></ul> |

| Opis efektu                                                                                                                                                                                                      | Symbole efektów                                                              | Metody weryfikacji                                                                                                                                                                 | Forma zajęć                                                   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------|
| Student postrzega i interpretuje powieści kryminalne w odpowiednim kontekście literackim i kulturowym, oraz ma świadomość znaczenia dziewiętnastowiecznej powieści kryminalnej dla późniejszego rozwoju gatunku. | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <a href="#">KKG_U19</a></li> </ul>  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywność w trakcie zajęć</li> <li>• dyskusja</li> <li>• obserwacje i ocena umiejętności praktycznych studenta</li> <li>• test</li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ćwiczenia</li> </ul> |
| Student potrafi efektywnie pracować w zespole, jak też pod kierunkiem opiekuna naukowego.                                                                                                                        | <ul style="list-style-type: none"> <li>• <a href="#">KKG1_K03</a></li> </ul> | <ul style="list-style-type: none"> <li>• aktywność w trakcie zajęć</li> <li>• dyskusja</li> </ul>                                                                                  | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Ćwiczenia</li> </ul> |

## Warunki zaliczenia

Przygotowanie do zajęć i aktywny w nich udział, rozwiązanie testu sprawdzającego wiedzę. Na ocenę pozytywną składają się oceny cząstkowe:

1. Oceny z aktywności studenta - dłuższe wypowiedzi, udział w dyskusji (60%);
2. Ocena z końcowego testu sprawdzającego (40%);

## Literatura podstawowa

**Powieści:**

Alex J., *Zmącony spokój Pani Labiryntu*, Kraków 1975.

Christie A., *Pułapka na myszy*, przeł. A. Drakowska, Wrocław 2013.

Chłędowski Kazimierz, *Po nitce do kłębka. Powieść*, Kraków 1872.

Chmielewska J., *Całe zdanie nieboszczyka*, Warszawa 2010.

Gardner E.S., *Aksamitne pazurki*, Warszawa 1978.

Kraszewski Józef Ignacy, *Sprawa kryminalna. Powiastka*, oprac. M. Rydlowa, Kraków 1987.

Nagiel Henryk, *Tajemnice Nalewek*, Warszawa 2013.

Nasielski A., *Alibi*, Warszawa 2013.

Patterson James, Marklund Liza, *Pocztówkowi zabójcy*, przekł. A. Szulc, Warszawa 2010.

Przyborowski Walery, *Czerwona skrzynia*, Warszawa 2016.

Starostecki T., *Plan Wilka*, Warszawa 2016.

Sue Eugène, *Tajemnice Paryża*, przekł. anonimowy, t. 1-2, Bydgoszcz 1990.

Wójt Albert, *Pan dyrektor jest zajęty*, Warszawa 1983.

Wroński M., *Kino Wenus*, Warszawa 2012.

**Opracowania:**

Barańczak S., *Poetyka polskiej powieści kryminalnej*, „Teksty” 1973, nr 6, s. 63-82.

Cegielski T., *Detektyw w krainie cudów. Powieść kryminalna i narodziny nowoczesności 1841-1941*, Warszawa 2015.

Czubaj M., *Etnolog w mieście grzechu. Powieść kryminalna jako świadectwo antropologiczne*, Gdański 2010.

*Kryminał. Między tradycją a nowatorstwem* "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego", Seria "Scripta Humana", red. M. Ruszczyńska, D. Kulczycka, W. Brylla, E. Gazdecka, t.5, Zielona Góra 2016.

*Kryminał. Okna na świat* "Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Zielonogórskiego", Seria "Scripta Humana", red. M. Ruszczyńska, D. Kulczycka, W. Brylla, E. Gazdecka, t.9, Zielona Góra, 2017 .

*Literatura kryminalna. Na tropie źródeł*, red. A. Gemra, Kraków 2015.

*Literatura kryminalna. Śledztwo w sprawie gatunków*, red. A. Gemra, Kraków 2014.

Rogóż J., *Pitaval. Historie o zbrodniach i karach*, Kraków 2006.

Ruszczyńska M., *Polski kryminał i wiek XIX*, Zielona Góra 2019.

Siewierski J., *Powieść kryminalna*, Warszawa 1979.

Skotarczak D., *Otwierać milicja! O powieści kryminalnej w PRL*, Szczecin-Warszawa 2019.

Stachura-Lupa R, *Detektyw Fryga na tropie: Henryk Nagiel „Tajemnice Nalewek” i „Sęp”*, „Acta Universitatis Lodziensis. Folia Litteraria Polonica” 2018, nr 4, s. 89-105.

Stachura-Lupa R., *Pisać jak Gaboriau : o „Po nitce do kłębka” Kazimierza Chłędowskiego*, „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis. Studia Historicolitteraria” 2013, z. 13, s. 19-32.

Wróblewska V., *Tendencje rozwojowe polskiej literatury kryminalnej po 1989 roku*, „Literatura i Kultura Popularna”, t. 17, Wrocław 2011, s. 127-145.

Žižek S., *Logika powieści detektywistycznej*, „Pamiętnik Literacki” 1990, z. 3, s. 253-283.

## Literatura uzupełniająca

### Literatura uzupełniająca

#### Powieści:

Belmont L., *Sprawa przy drzwiach zamkniętych*, Warszawa 2012.

Collins W., *Księżycowy kamień*, przeł. J. Łoziński, Poznań 2013.

Gaboriau É., *Ajent policyjny*, Warszawa 1924.

#### Opracowana:

Caillois R., *Powieść kryminalna*, w: tegoż, *Odpowiedzialność i styl. Eseje*, wyb. M. Żurowski, wstęp J. Błoński, Warszawa 1967, s.167-209.

Kraska M., *Prosta sztuka zabijania. Figury czytania kryminału*, Gdańsk 2013.

## Uwagi

Jest to przedmiot opcjonalny, wybierany z oferty ~~przedmiotów do wyboru~~ Instytutu Filologii Polskiej; przedmiot zostanie uruchomiony w zależności od potrzeb i zainteresowania w danym semestrze studiów (na podstawie deklaracji studentów/elektronicznego wyboru przedmiotów).

Zmodyfikowane przez prof. dr hab. Marta Ruszczyńska (ostatnia modyfikacja: 01-05-2022 16:43)

Wygenerowano automatycznie z systemu SylabUZ